

WORLD PRESS PHOTO 09

*Zestaw edukacyjny
Look &click
Mój Album*

*zestaw edukacyjny przeznaczony
dla młodzieży w wieku 12 – 16 lat*

CENTRUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ **ZNAKI CZASU**
ul. Wały gen. Sikorskiego 13
87-100 Toruń

LOOK & CLICK

FOTOREPORTAŻ

– CO TY NA TO?

Rodzinne fotografie na półce, zdjęcia znajomych na Facebooku, zdjęcia w gazetach oraz billboardach reklamowych wzdłuż drogi – w codziennym życiu jesteśmy nieustannie otaczani przez obrazy. Zazwyczaj przyglądamy im się kilka sekund, by następnie przewrócić stronę gazety lub pójść dalej. Nic dziwnego, zajęłoby nam cały dzień, gdybyśmy chcieli analizować zdjęcia, które dostrzegamy.

Jednakże, może zdarzyło się, że spostrzegłeś fotografię, od której nie mogłeś oderwać uwagi. Być może było to spowodowane tym, że coś rozpoznałeś, zdjęcie było szokujące, piękne, zabawne lub też zadziało to wszystko naraz.

Fundacja World Press Photo została założona, by zwrócić uwagę na fotografię dokumentującą wydarzenia, zwaną fotografią prasową. Fotografie te dokumentować mogą lokalną społeczność lub wydarzenia, które wydarzyły się setki kilometrów stąd. Sprawiają, że jesteś ciekawy historii, która się za nimi kryje.

WORLD PRESS PHOTO

Każdego roku Fundacja World Press Photo organizuje konkurs dla zawodowych fotografów z całego świata. Międzynarodowe jury wybiera najbardziej godne uwagi fotografie prasowe z ubiegłego roku z różnych kategorii. Oto kategorie: Wydarzenia, Wiadomości, Ludzie w wiadomościach, Wydarzenia sportowe, Osobliwości sportu, Sprawy współczesne, Życie codzienne, Portrety,

Sztuka i rozrywka, Przyroda.

W każdej kategorii przyznawane jest pierwsze, drugie i trzecie miejsce, zarówno za zdjęcie pojedyncze, jak i serię zdjęć. Oprócz tego przyznawana jest nagroda na najlepsze zdjęcie ze wszystkich kategorii.

CO ZAWIERA ZESTAW?

Odwiedzisz wystawę World Press Photo 2009, gdzie zobaczysz wszystkie zwycięskie zdjęcia. To jest twój album World Press Photo. Znajdziesz w nim pytania i ćwiczenia, które możesz rozwiązać podczas wizyty na wystawie. Większość zadań wymaga, byś wybrał zdjęcie z wystawy.

WSKAZÓWKA: Wspólna rozmowa o zdjęciach jest bardzo pomocna. Razem na pewno zauważycie więcej!

WSKAZÓWKA: Z tyłu tego zeszytu ćwiczeń znajdziesz Fotomanual, którego możesz używać, aby pomóc sobie w kolejnych zadaniach.

Ćwiczenia i elementy, przy których należy użyć Fotomanuala, lub do których przykładowe zdjęcie zamieszczone zostało w Moim Albumie możesz rozpoznać dzięki następującym znakom:

ćwiczenie

przykładowe zdjęcie

Fotomanual

Słowa oznaczone * zostały wyjaśnione w Słowniczku umieszczonym z tyłu Mojego Albumu.

★ ĆWICZENIE 1

Przejdź się po ekspozycji. Nie spiesząc się, obejrzyj zdjęcia. Jak na pewno zauważysz wystawa składa się ze zdjęć indywidualnych i cykli fotograficznych. Wybierz jedno ze zdjęć lub cykli, na przykład takie, które przyciągnęło twoją uwagę, jeszcze zanim bardziej się nad nim zastanowiłeś.

Imię i nazwisko fotografa:

.....

Tytuł:

.....

1. Jak uważasz, dlaczego ta fotografia jest wyjątkowa? Spróbuj odnaleźć co najmniej dwa powody.

.....
.....
.....
.....
.....

2. Opisz tę fotografię. Postaraj się jeszcze nie czytać opisów! Jak myślisz co ona przedstawia?

.....
.....
.....
.....
.....

3. Jakie elementy formalne dostrzegasz (kolor, światło, pozycję aparatu, kompozycję)? Możesz użyć Fotomanuala, aby pomóc sobie rozwiązać zadanie.

.....
.....
.....
.....
.....

Gdy już napiszesz, przeczytaj podpis pod zdjęciem!

4. Jaka jest kategoria tej fotografii? Jak myślisz, dlaczego znalazła się ona w tej właśnie kategorii?

.....
.....
.....
.....
.....

5. Już wiesz co przedstawia fotografia. Czy słyszałeś o tym wcześniej? Czy przedmiot fotografii przemawia do ciebie? Wytłumacz dlaczego?

.....
.....
.....
.....
.....

6. Odbitka fotograficzna przedstawia moment zatrzymany w czasie. Jak myślisz, co stało się przed i po wydarzeniu, które widzisz na zdjęciu.

PRZED: .....

.....
.....
.....
.....

PO: .....

.....
.....
.....
.....

Dlaczego fotograf wybrał właśnie ten moment?

.....
.....
.....
.....

7. Jaka była pierwsza rzecz, na którą zwróciłeś uwagę na zdjęciu?

.....
.....
.....
.....

8. Jak określiłbyś atmosferę, jaka panuje na zdjęciu? (np. depresyjna, radosna)

.....
.....
.....

7. Jak myślisz jakie elementy budują atmosferę zdjęcia? (Pomyśl o ustawieniu kamery*, kompozycji*, kontraście światłocieniowym*, kadrze*)

.....
.....
.....
.....

Wymień i opisz co najmniej dwa elementy ze zdjęcia:

a. ....
.....
.....

b. ....
.....
.....

10. Czy ta fotografia jest statyczna* czy dynamiczna* ? Czym jest to spowodowane?

.....
.....
.....
.....

11. Jak myślisz dlaczego fotograf zdecydował się skadrować zdjęcie właśnie w ten sposób?

.....
.....
.....
.....

★ ĆWICZENIE 2

Odnajdź na wystawie zdjęcie, które w tym roku zdobyło główną nagrodę World Press Photo. Odnajdziesz je również na okładce tego zeszytu ćwiczeń.

To jest zwycięska fotografia roku 2009
Autorem fotografii jest Anthony Suau

Nie czytaj jeszcze opisu zdjęcia!!!

1. Jaka jest pierwsza rzecz, o której pomyślałeś, gdy zobaczyłeś zdjęcie?

- Aresztowanie przestępcy
- Wojna
- Wizyta na miejscu zbrodni
- Inne, jakie?

.....

.....

PRZECZYTAJ OPIS

2. Czy zgadzasz się z werdyktem jury?
Napisz dlaczego?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Czy uważasz, że to zdjęcie jest newsem dziennikarskim?

Jeśli tak, dlaczego?

Jeśli nie, dlaczego?

.....

.....

.....

Detektyw Robert Kole z Biura Szeryfa z Cuyahoga przeszukuje opuszczony przez mieszkańców dom, zajęty z powodu niespłacenia hipoteki, w Cleveland w stanie Ohio w marcu 2008. Dom wygląda jak po trzęsieniu ziemi, z połamanymi meblami, rozrzuconymi kartonami. Najlepsze zdjęcie roku ilustruje kryzys na amerykańskim rynku nieruchomości, który wybuchł w ubiegłym roku w USA, przekształcając się w światowy kryzys gospodarczy.

Jury uznało to zdjęcie za wyjątkowe, między innym dlatego ponieważ obraz „gra” z oczekiwaniami widza. To, co przychodzi nam na myśl, gdy patrzymy na niego pierwszy raz to scena wojenna, a w rzeczywistość widzimy kryzys ekonomiczny. Według członków jury zdjęcie ukazuje konsekwencje wojny nowego typu – wojny ekonomicznej. Jury uznało również, że zdjęcie dotyczyło najistotniejszego światowego zagadnienia w tym roku – kryzysu ekonomicznego.

4. Kiedy patrzysz na formę prezentowanej fotografii, czy uważasz, że zasługuje ona na główną nagrodę? Dlaczego?

.....
.....
.....
.....

5 b. Czy widzisz inne zdjęcie na wystawie, które twoim zdaniem powinno zwyciężyć? Które to zdjęcie? Dlaczego jest twoim zdaniem wyjątkowe?

.....
.....
.....

5. A kiedy patrzysz na treść fotografii? Dlaczego?

.....
.....
.....
.....

ĆWICZENIE 3

Niektóre wydarzenia – takie kryzys finansowy i wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych – automatycznie przyciągają znaczną uwagę mediów. Istnieje jednak wiele zapomnianych konfliktów. Wojny i konflikty, które nie „wytwarzają” już newsów, ponieważ trwają za długo, kończą zapomniane, news nie jest wystarczająco „nowy”, lub zwyczajnie dlatego, że w pobliżu nie było fotoreportera. Istnieją także wydarzenia, które mogą być uchwycone jedynie jeśli fotograf podejmie ryzyko, a wtedy rezultat może sprawić ogromne wrażenie.

Przyjrzyj się temu zdjęciu z fotoreportażu Sebastiana D’Souza.

Nie czytaj jeszcze opisu zdjęcia!

1. Jak myślisz, o czym opowiada ta fotografia?

.....
.....
.....
.....
.....

PRZECZYTAJ OPIS

2. Wyobraź sobie, że jesteś fotoreporterem znajdującym się na miejscu ataku. Czy podjąłbyś ryzyko związane z wykonaniem takich zdjęć?

.....
.....
.....
.....

Fotoreportaż opowiada o ataku na dworzec kolejowy w Bombaju w listopadzie 2008. Sebastian D’Souza, – fotograf, który zrobił to zdjęcie, pracuje jako fotoedytor w gazecie Bombaj Mirror. Biura gazety znajdują się dokładnie naprzeciw dworca, gdzie miał miejsce atak. Kiedy D’Souza usłyszał strzały, wbiegł na teren dworca i schował się w jednym z wagonów kolejowych, by stamtąd dokumentować wydarzenie. Został jednak zatrzymany przez jednego z uzbrojonych mężczyzn, którzy „ze swoimi plecakami i zachodnimi ubraniami, wyglądali bardziej na turystów, niż terrorystów. Byli jednak solidnie uzbrojeni i wprawnie posługiwali się bronią” – opowiadał później w wywiadzie fotograf.

3. Jakość zdjęć nie jest zbyt dobra. Zostały wykonane w pośpiechu i często są nieostre. Czy taka fotografia sprawia, że czujesz się bardziej zaangażowany w wiadomość o ataku na dworzec w Bombaju? Dlaczego?

.....
.....
.....
.....

★ ĆWICZENIE 4

Newsy dziennikarskie przybierają wiele form.

Świadczyć o tym może różnorodna tematyka prezentowanych na wystawie fotografii.

Wszystkie fotografie prasowe łączy aktualność prezentowanych wydarzeń oraz chęć dostarczenia informacji i wiedzy społeczeństwu. Fotografia potrafi sprawić, by widz stał się zainteresowany tematyką, która wcześniej go nie ciekawiła.

Spójrz teraz na zdjęcia i odnajdź takie, które w jakiś sposób przemawiają do ciebie.

Wybierz zdjęcie lub cykl, który wzbudził twoje zainteresowanie.

Autor:

.....

Tytuł:

.....

1. Opisz co przedstawia wybrana fotografia.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Czy jest newsem dziennikarskim? Jaką historię opowiada to zdjęcie / cykl?

.....

.....

.....

.....

.....

ZAPAMIĘTAJ!

Charakterystyka „newsa” zawiera:

» **Aktualność:** coś jest najważniejszym wydarzeniem dnia, będzie najważniejszym wydarzeniem dnia, lub jest kontynuacją wydarzenia, które jest już newsem.

» **Duże znaczenie:** Wydarzenie to ma wpływ na życie wielu ludzi.

» **Odległość:** Czy jest to krajowe czy międzynarodowe wydarzenie? Wydarzenie z najbliższej okolicy jest dla ludzi bardziej interesujące, niż wydarzenia z odległych krajów.

» **Znaczenie dla odbiorcy:** Co uważa on za interesujące np. wiadomości na temat sławnych osób.

» **Niezwykłość:** wydarzenie jest odstępstwem od normalnych, codziennych wydarzeń

» **Emocje i niepewność**

ZASADA KLASYCZNYCH PYTAŃ

Newsy i podpisy do zdjęć zawsze dają odpowiedź na te pytania:

1. Co się stało?
2. Gdzie to się stało?
3. Kiedy to się stało?
4. Kto tam był?
5. Dlaczego to się stało?
6. Jak to się stało?

3. Dlaczego wybrałeś to zdjęcie lub cykl fotografii?

.....

.....

.....

.....

.....

4. Czy fotograf znalazł się blisko prezentowanego wydarzenia, czy też zachował dystans? Po czym można to zauważyć? Użyj umieszczonego na końcu słowniczka w Fotomanualu (pojęć takich jak: pozycja aparatu*, kadr*, ruch*)

.....
.....
.....
.....
.....

5. Jaki jest efekt końcowy?

.....
.....
.....
.....
.....

6. Czy wybrana przez siebie fotografia / cykl jest skuteczna w prezentowaniu newsa?

.....
.....
.....
.....
.....

7. Który cykl / fotografię tegorocznego World Press Photo uważasz za najmniej interesujący? Dlaczego?

.....
.....
.....
.....
.....

ZADANIA DODATKOWE

Już teraz wiesz sporo o konkursie *World Press Photo*, widziałeś dużo zdjęć prasowych. Nadszedł czas, abyś sam wykonał fotografię prasową!

Czy masz aparat w swoim telefonie komórkowym lub w domu? Użyj go i zrób zdjęcie wydarzenia mającego miejsce w twoim otoczeniu, które twoim zdaniem może stać się wiadomością prasową.

Obok znajdziesz porady, które przydadzą ci się, by zrobić dobre zdjęcie. Powodzenia!

1. Spójrz i kliknij sam!

Czy masz aparat w swoim telefonie komórkowym lub w domu? Użyj go i zrób zdjęcie wydarzenia mającego miejsce w twoim otoczeniu, które twoim zdaniem może stać się wiadomością prasową.

Wydrukuj je i stwórz podpis (pamiętając o zasadzie klasycznych pytań). Zaprezentuj rezultat swojej klasie podczas następnej lekcji, uzasadniając dlaczego twoim zdaniem to wydarzenie zasługuje na bycie wiadomością dziennikarską. Czy twoi koledzy zgadzają się z tobą, że to wydarzenie nadaje się do prasy? Czy zgadzają się, że twoja fotografia w przejrzysty sposób obrazuje wiadomość?

PORADY

» Zrób zdjęcie z bliskiej odległości. Naprowadzenie obiektywu na określony przedmiot może przynieść zaskakujący efekt.

» Aby zrobić zdjęcie, które zawiera dużą ilość ruchu ustaw czas naświetlania na S (lub zredukuj czas naświetlania ręcznie).

» Połóż się na ziemi (by zrobić zdjęcie z żabiej perspektywy), lub stań nad czymś (by zrobić zdjęcie z lotu ptaka). To również daje zaskakujące efekty.

» Jeśli robisz plenerowe zdjęcia miasta lub krajobrazu, poszukaj linii prostych. Linie pomagają stworzyć perspektywę i potrafią sprawić, że zdjęcie wygląda interesująco.

» Robiąc zdjęcia w plenerze, lub fotografując w ciemności nie używaj lampy błyskowej. Jej użycie niszczy atmosferę zdjęcia. Zamiast tego przytrzymaj aparat nieruchomo lub użyj statywu. Gdy nie ma dużo światła, czas naświetlania jest dłuższy i jeśli poruszysz aparatem zdjęcie będzie rozmazane.

» Jeśli używasz aparatu cyfrowego, użyj ustawień makro, jeśli chcesz fotografować małe obiekty takie jak rośliny, lub insekty.

2. Jeśli nie masz aparatu, wybierz swoje ulubione zdjęcie (cykl) na wystawie. Może to być fotografia (cykl) omawiany już w Albumie.

Autor:

.....

Tytuł:

.....

Opisz fotografię i uzupełnij opis esejem, raportem, wierszem, opowieścią, recenzją lub scenariuszem. Upewnij się, że twoja praca oddaje i uzasadnia dlaczego wybrałeś tę fotografię. Możesz użyć informacji podanych w opisie tego ćwiczenia, możesz również użyć swojej wyobraźni i stworzyć historię wyłącznie na podstawie zdarzenia uchwyconego na zdjęciu.

Zrobione? Zatrzymaj swój Album! Będziesz potrzebować go podczas zajęć w szkole.

SŁOWNIK

RUCH

Fotografia jest statycznym obrazem, lecz fotografowie używają wielu trików, by ukazać ruch i sprawić, by zdjęcie wyglądało dynamicznie. Udaje im się to dzięki rozmazaniu części będącej w ruchu, np. robiąc sekwencję fotografii i tworząc serię, ukazując cel ruchu.

POZYCJA APARATU

Pozycja, z której fotograf wykonuje zdjęcie jest również pozycją oglądającego ją widza. Dzięki wybranej pozycji można uzyskać określony efekt. Fotografując osobę od dołu, będzie ona wyglądać na większą i bardziej imponującą.

ZBLIŻENIE

Zdjęcie zrobione z bardzo bliskiej odległości.

KOMPOZYCJA

Sposób, w jaki zaaranżowane są poszczególne partie obrazu. Poprzez pociągnięcie horyzontalnej, wertykalnej lub diagonalnej linii przez kształty na fotografii, możesz zauważyć w jaki sposób zostały one zaaranżowane. W przypadku, gdy kompozycja jest całościowa, przypomina ona wzór, nie ma jednego kształtu, który zwracałby szczególną uwagę.

DYNAMICZNY

Pełen ruchu

KADR

Fotografia ukazuje jedynie część rzeczywistości, którą determinuje kadr. Przykładając dwa paski papieru, jeden z boku, drugi u dołu lub w górze fotografii, możesz przekonać się jaki efekt daje kadrowanie. Poprzez zasłonięcie lub odsłonięcie fragmentów powierzchni fotografia może zyskać zupełnie inne znaczenie.

KOLOR

Typ kolorów i ich ilość może zupełnie zdominować atmosferę fotografii. Kolory mogą przyciągać uwagę ku konkretnym punktom na fotografii. Czasem fotograf wybiera zdjęcie czarno-białe, by uzyskać zamierzony efekt, np. bardziej dramatyczną atmosferę.

ŚWIATŁO

Duże kontrasty światłocieniowe na zdjęciu mogą wywoływać silny efekt. W fotografii w bardzo dużym stopniu określa to atmosferę.

PERSPEKTYWA

Jest wiele sposobów by podkreślić głębię na płaskiej powierzchni, takiej jak fotografia. Można na przykład umieścić figurę bardzo blisko aparatu, co sprawia, że figury na dalszym planie wyglądają jakby znajdowały się dalej niż w rzeczywistości.

STATYCZNY

Nieruchomy

SIŁA EKSPRESJI

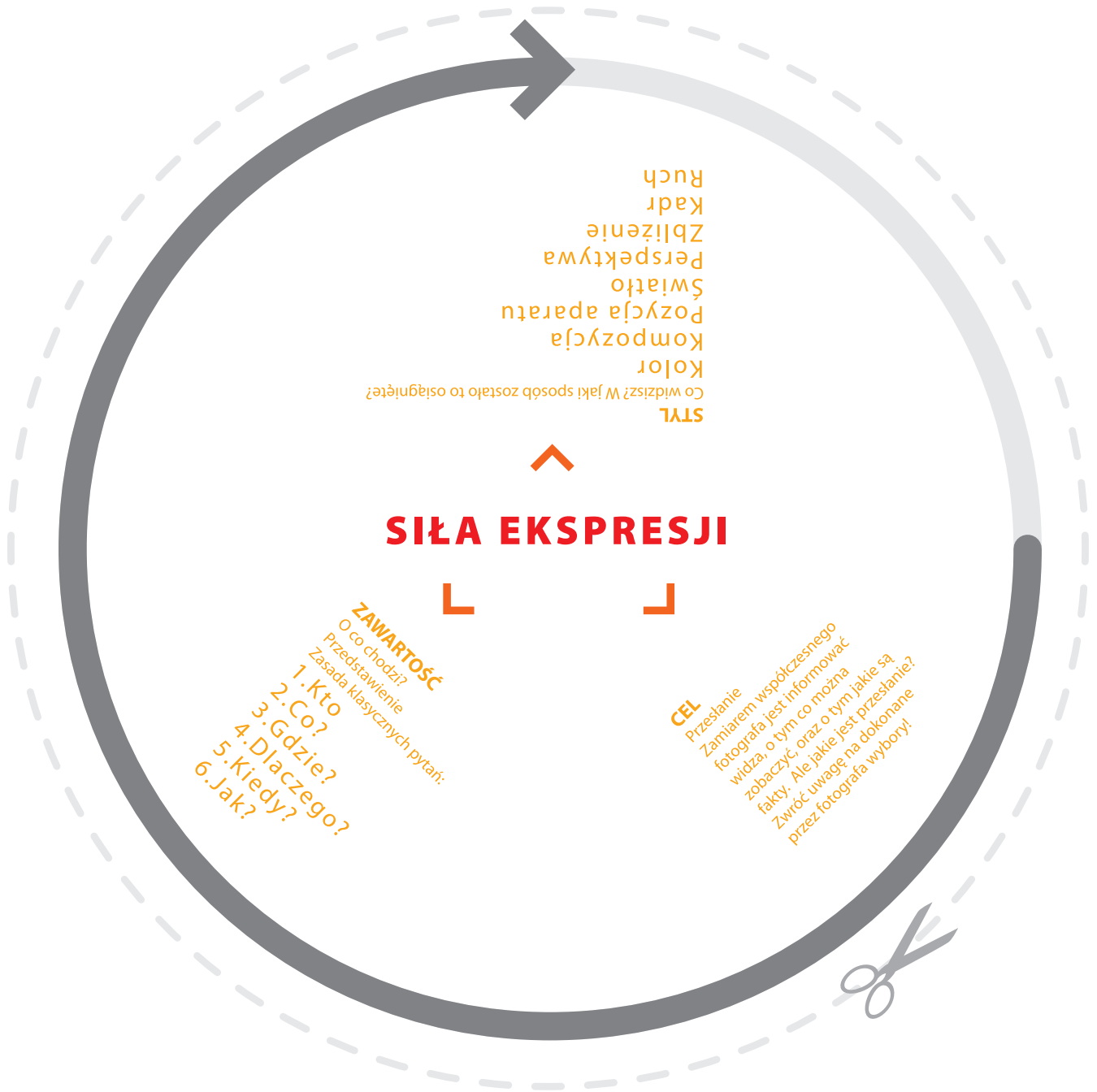
Jest zdeterminowana poprzez styl, cel i przesłanie fotografii.

FOTOMANUAL dla Fotografii prasowych

Wytnij planszę z Fotomanuałem.

Zestaw edukacyjny

wydany przy okazji wystawy **World Press Photo 09**

tekst: Pracownicy Fundacji World Press Photo

tłumaczenie: Jakub Gołębiowski, Marta Kołacz

redakcja: Agnieszka Pindera, Katarzyna Radomska

projekt i skład przewodnika: Rafał Jara

informacje: sztukacieszuka@csw.torun.pl

Zestaw edukacyjny w oryginalnej wersji angielskiej dostępny na stronie:

<http://www.worldpressphoto.org/>

CENTRUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ **ZNAKI CZASU**

ul. Wały gen Sikorskiego 13
87-100 Toruń

www.csw.torun.pl

edukację w CSW wspierają:

